

Pe un an . . . 10.—
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40 —
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 11/a

INSERTIUNILE
 se primesc la adresa
 stației.

Mulțumite publice și Lege
 deschisă costă șirul 20 ml.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Muzica la Români.

De Dr. G. Șorban.

(Urmare.) (4)

Mureșan nepotul poetului, după o scurtă ședere în Brașov ocupă postul de profesor de muzică la gimnaziul din Blaj instruind corul seminarului teologic, pedagogic, precum și școala de fete. Mureșan, pe lângă ocupațiile aceste omoritoare de suflet află vreme să compună 9 balade pentru cor și orchestră, multe piese de ensemble, lieduri, piese de dans și cântăca să redacteze o revistă muzicală. Robul ocupațiilor sale, el e tipul acelor artiști pionieri cari cad victime împrejurărilor vitrege. Arta îi dă ce e drept pâinea de toate zilele, dar nu are nici măcar mulțumirea sufletească să-și audă compozițiile sale cântate — cel mult tot la 10 ani cu ocaziunea vre-unei solemnități. Orașul în care trăiește e prea mic pentru a putea crea cor și orchestră stabilă, munca lui de Sisiphus se reînnoiește din an în an și bătrânul măiestru rămâne cu același idealism nestrămutat în suflet.

Baza de activitate a dlui Gh. Dima e mai solidă. Sibiu și Brașovul, 2 centre de cultură nemțească și românească printre cari a împărțit activitatea rodnică, acest bărbat distins n'a fost nevoit să-și facă atâtea cedări și concesii

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

artei sale ca d. Mureșian. De sine înțeles, calea lui încă n'a fost presărată numai cu flori.

Având în vedere să mă ocup cu activitatea reprezentanților culturai noastre muzicale de dincoace mai intradins deastădată, nu intru mai temeinic în revelarea compozițiilor acestor doi bărbați. Amintesc numai că în vreme ce d. Dima își are aproape toate compozițiile tipărite. (Cereți catalogul „Cântarea înaltă sufletul” dela Zeidner, Brașov) d. Mureșan cele mai multe compoziții le are în manuscris. Multe compoziții cuprinde „Muza Română” din 1888 (epuizată, celelalte se capătă la tipografia Seminarului în Blaj). „Muza” din 1894—1895 comite greșala de a se acomoda gustului publicului, greșală estetică ce un artist cu tendințe idealiste nu e iertat să facă. Măiestrul însă își regăsește firul estetic în numerii din 1906—1907.

Bun nume a făcut corul său și *I. Vidu* din Lugoj. Aranjamentele sale poporale sunt răspândite și bine primite.

În Ungaria există multe societăți corale (orchestră românească nu avem nici una). Amintim câteva: Brașov, Sibiu, Arad, Reșița, Bocșa, Bozovici, Cacova, Oradea-mare (Hilaria), Beiuș cu brayul său conducător *Hubic*, Coștei, Oravița, Năsăud, Bistrița, Hațeg, Săliște, Ocna-Sibiului, Orăștie, etc. etc.

Dintre conducătorii acestor coruri unii au

Prețul unui exemplar 10 fileri.

compoziții mai mult or mai puțin răspândite, aproape toate scrise în stil național ca de ex. compozițiile lui T. Popovici, Bena, Hubic, Ciorgar. Un entuziast cultivator al muzicii naționale e talentatul amator Tiberiu Brediceanu prea bine cunoscut publicului românesc prin opereta sa „Sezătoarea” și cântecurile sale și jocurile aranjate pentru pian.

Dr. Leonida Domide, autorul baladei „Își-ră-te Mărgărite” pentru cor cu soli și orchestră, premiată din Fundațiunea „Cassotti”, e tipul talentului autodidact românesc; O apariție ce nu prea vezi la alte neamuri; fără să fi luat vre-o lecție de armonie și contrapunct lucrează și orchestrează în forme mai mari.

Intregesc zugrăvirea vieții noastre muzicale apreciând arta cântărețelor noastre distinse Lucia Cosma și Veturia Triteanu care avu onarea a cânta pe scenele teatrului din Bayreuth, stația ultimă a unui artist.

Absolventele conservatoarelor din străinătate Adelina Piso (violona), Valeria Pop, Cl. Olteanu, Virg. Gaal, Ivanovici, refugându-se în portul sigur al căsniciei — vulgo măritându-se — s'au lăsat de cariera artistică, la din contră dela artiștii noștri debutanți Crișan, Mărcuș și dela pianista noastră dsoara Voileanu așteptăm încă mult.

Numărul poporal pe 1/2 2 coreos

rală. Atențiunea decedatului a stăruit asupra a numeroase probleme sociale de cea mai mare importanță pentru întărirea noastră culturală și politică, și va uimi pe oricine felul cum a înțeles el să contribuie la rezolvirea lor. Credem că preoțimea noastră va avea o orientare în misiunea ei.

Cu prilejul parastasului slujit Duminecă în Șimand pentru Augustin Beleş, **Biserica și Școala** scrie următoarele rânduri sub titlul „Un act de pietate”:

In ziua sfântului Nicolae s'a petrecut în frumoasa comună Șimand, sediul de odinioară al episcopilor din Arad, un act de pietate înălțător de suflete, — parastasul preotului de pie memorie Augustin Beleş.

Augustin Beleş a fost născut în Șimand din vechea familie a Beleşștilor. Concreșcut și după origine sufletește cu credincioșii săi, 43 de ani a păstoririi sale a fost pilda strălucită a păstorului bun care sufletul și-l pune pentru oile sale. Toată viața și-a consacrat-o binelui obștesc al parohienilor săi. După moarte și-a testat apoi toată averea câștigată de dânsul comunei parohiale pe care a servit-o în viață. Vrednică este de amintirea lui aici în „Biserica și Școala”, ca pildă de iubire de biserică și neam. Faptele lui întrec toată lauda, de aceea fie după faptele lui amintirea lui.

In anul 1902 la stăruința lui a răscumpărat comuna parohială dela fondul preoțesc cu 13.400 cor. cele două sesii reduse, aceste sesii s'au dat celor doi preoți actuali ca răscumpărarea birului și a stolei, pe lângă sesia lor proprie parohială. Așa preoții de astăzi beneficiază de 2 sesii, iar poporul este scutit de bir și stole. In 1904 s'a restaurat biserică cu 10.000 cor., contribuind preotul Augustin Beleş cu cumpărarea unui clopot în preț de 2000 cor. In 1907 s'a regulat salariile învățătoarești din sursele parohiale după recerintele legii Apponyane. In 1911 a făcut repositul acuil de cedare a casei proprii de locuință parohială pentru preoții ce-i vor urma. Și n'a fost societate culturală unde el să nu fi fost activ cu însuflețirea și cu bunul lui. La anul 1911 s'a retras în binemeritata pensie.

Acum ne este cunoscut și testamentul, după care averea lui stă din 60 acții „Victoria”, 6 „Bihoreana”, 2 „Codrul”; o asigurare pe viață de 2000 cor.; 20.000 cor. bani gata depuși la „Victoria” și casa proprie. Toată averea aceasta a testat-o comunității bisericicești gr.-or. române din Șimand, cu legate de 4000 cor. în număr și 10 acții „Victoria” pentru goul preoțesc diecezan din Arad. Din averea aceasta se constituie „Fundatiunea preotului român ortodox Augustin Beleş și a soției sale Saveta născută Ardelean din Șimand”. Administrația fundației este incredințată consistoriului nostru din Arad.

Din venitul fundației a) 50% a venitului curat e testat comunității parohiale gr.-or. române din Șimand cu menirea de ajutorare a școalelor confesionale gr.-or. române din Șimand până ele vor sta sub jurisdicția confesională. „Doresc, zice testatorul, ca locuitorii ambelor Șimande pe vecie să formeze o singură comunitate bisericicească, precum am moștenit-o aceasta dela strămoșii noștri, fie frați buni, adevărați creștini, împreună să se bucure de bine și împreună să supoarte sarcinile. Ca depozitarii culturii noastre: unul pentru toți și toți pentru unul întru îngrijirea și apărarea ei”. b) 25% pentru creșterea tinerimei pentru industrie și comerț. c) 25% din venitul curat se capitalizează până fundațiunea va ajunge la 200.000 cor., mai departe se vor capitaliza numai 20% iar 5% se vor distribui între săracii infirmi din comună. Iar când va ajunge fundațiunea la 300.000 întreg venitul curat va fi folosit în scopurile fundației indicate în testament.

In ziua sf. Nicolae s'a împlinit 6 săptămâni dela trecerea la cele eterne a acestui mare suflet de preot român. Prea S. Sa d. nostru episcop a delegat pe protosincelul Roman Ciorogariu să officieze în numele lui parastasul și să-l parenteze. Biserica a fost fixată de popor, mic și mare a venit la primosul recunoștinței față de marele binefăcător al comunei parohiale.

Sfânta liturgie a oficiat-o părintele protosincel Roman Ciorogariu — care în această biserică a fost hirotesit întru protosincel — asistat de preoții din loc, Cornel Popescu și Cornel Leucuța, răspunsurile le-a dat corul seminarial.

Poporul emoționat a ascultat cu lacrimi în ochi cântările înălțătoare liturgice și funebre. Părintele Ciorogariu, în panegiric, a desvâlit icoana faptelor lui Augustin Beleş în întreagă strălucirea ei. A fost un moment de inspirație acest înălțător act de pietate, care a lăsat urme neperitoare în sufletele credincioșilor.

Poporul românesc a dat preotului său numele cel mai scump, numele de „părinte”. În numele acesta este cuprins întreg trecutul preotului român. Iată un tip de „părinte” al poporului. Cel ce ne urăsc vor să vestească acest nume, să-l facă în nume de batjocură, ca să rupă legătura trecutului dintre preotul român și credincioșii lui. Exemplul lui Augustin Beleş dovedește, că vechile virtuți ale poporului român sunt încă vii și până când vor fi virtuți, poporul nu va înceta a cinsti pe preotul său ca pe un „părinte”. Legătura aceasta sufletească între preot și credincioși este chezașia neamului românesc, pentru că el este zidit pe credință pe care nici porțile iadului nu o vor birui.

Binecuvântată fie memoria preotului Augustin Beleş între noi.

Un nou plan al aliaților în Balcani.

Intervenția Italiei.

— Declarația unui diplomat. —

Se anunță din Atena, că d. Castillan, primul secretar al legațiunii franceze, fiind întrebat de un ziarist, dacă este adevărat că Italia va trimite forțe numeroase în Albania care să conlucreze cu armata sârbă reorganizată, a făcut următoarele declarațiuni:

— „Italia s'a hotărât în fine, să participe în mod efectiv la luptele din Balcani.

Ea a văzut că a făcut o greșală lăsând ca inamicul comun să se apropie de Albania, și în consecință, caută să repare greșala provenită din tărăgâneala de până acum.

Inceputul a fost făcut. Un detașament de 50.000 de soldați cu toate cele necesare, a fost debarcat la Valona. Aceste trupe vor fi urmate de altele. Nu vă pot spune numărul trupelor debarcate de Italia. Vă pot afirma, însă, că numărul lor va fi în concordanță cu numărul trupelor anglo-franceze ce vor mai debarca la Salonic, și va decide de comun acord cu puterile aliate.

Italia va mai avea sarcina de a reorganiza rămășițele armatei sârbești refugiate în Albania, pe care le va aproviziona cu cele trebuincioase.

După cum vedeți, a continuat Castillan, războiul în Balcani va reîncepe la primăvară în cu totul alte condițiuni și va fi condus de un consiliu de războiu în care vor fi reprezentate Anglia, Franța, Rusia prin generalul Zilinsky și Italia prin generalul Porro.

Consiliul de războiu va lua hotărâri obligatorii pentru toți aliații și ofensiva va fi luată din trei fronturi dintr'odată”.

In amintirea preotului Augustin Beleş.

Arad, 24 Decembrie.

Augustin Beleş, rămâne una dintre cele mai frumoase figuri preoțești ce le-am avut, un tip al adevăratului preot român ce va străluci ca exemplu totdeauna. Numărul ultim al organului oficial al diecezei aradane, **Biserica și școala**, desvălește dispozițiunile testamentare ale regretatului Beleş, cari cuprind un adevărat program de muncă cultu-

După aceste premise ar urma în mod natural caracterizarea detaliată a literaturii noastre muzicale.

Cu asta însă de astădată rămân dator cetitorilor. Lipsa de spațiu nu-mi permite ca să intru în meritul problemei. Afară de aceea multe compoziții (și încă cele mai valoroase) sunt în manuscris, nepublicate, pe cari nu le cunosc încă. E greu să scrii despre compoziții pe cari nu le-ai auzit.

(Sfârșitul în nrul viitor)

Gânduri.

Când cumpănim munca prestată de știință, uităm ce e mai însemnat: a trebui să faci „tabula rasa” din acel creier omenesc, în care prejudeciile și-au săpat influința timp de mil de ani...

Cu toate că religia e viață și nu — teorie, doctrină, totuși putem vorbi despre: adevăr religios. Paradoxul, care-l zăpăcește pe cei mai mulți...

Știința adesea ne dă bancnote în loc de aur: „fictiunii necesare sau folositoare” în loc de adevăruri...

Arhiva, din care istoricul scoate mai mult pentru trecut — este: prezentul.

Lucian Blaga.

D. I. Brătianu tace, dar — veghiază!

Primul-ministru român e insesizabil. — Puterile centrale față de România. — Transitul mărfurilor românești prin Bulgaria. — Tratatul rupte?! — Inchiderea navigațiunii pe Dunăre. — Onomastica țarului la București. — D. C. Conțescu, consilier de legație, în audiență la principele Carol. — Un omagiu adus dlui N. Filipescu.

Arad, 24 Decembrie.

Sub titlul sugestiv „Pentru că tace!”, ziarul bucureștean „Dreptatea” arată într'un articol prim de ce prim ministrul român e atacat dintr'o parte și laudat de altă parte: „Pentru că tace!”

D. Ionel Brătianu este azi ținta tuturor atacurilor opoziției și a elogiilor călduroase ale majorității parlamentare.

Unii îl detestă, până la onoare, ceilalți îl slăvesc, până la zeificare.

Ca om, poate că d. Ionel Brătianu nu merită „nici această nedemnitate, nici acest exces de onoare”.

Situația, răspunderile, în cumpăna cărora se menține figura primului ministru, sunt însă cauza tuturor acelor contradictorii sentimente și opuse conduite.

De mișcările lui sufletești, de cugetul și de hotărârile lui depinde soarta neamului și puterea statului. În mâna lui stau azi firele nevăzute ale hotărârilor guvernamentale.

Dar acest om, în puterea căruia stă să ne amestecăm sau nu în vârtoarea de sânge și de foc, tace. Iată crima lui cea mai mare, pentru care unii îl atacă, iată fapta lui cea mai bună, pentru care ceilalți, îl ridică în slava cerului.

Prim-ministrul tace, într'o țară în care de obicei se vorbește prea peste măsură, tace în fața atâtor maeștri incontestabili ai divinei improvizății și ai elocinței celei mai perfecte, tace, cu acea seninătate cu care alții se aruncă orbi în perioade vibratoare...

Advocații din parlament, obicinuiți cu disputele viforoase, și cu controversele juridice, nu pot suporta tăcerea asta hermetică a unui inginer, familiarizat cu perspectivele.

Dar primul-ministru e insesizabil. Frazele lui, sub aerul lor de banală și mediocră platitudine, închid în ele grija calculată de a nu trăda nici o intenție hazardată.

Nu vă temeți de suprimarea parlamentarismului, câtă vreme d-v., d-lor opoziționiști, vorbiți și puteți vorbi până la istovire”.

Pressa italiană spune că, după informațiuni din Berlin, primite de ziarele din Zürich, cu toate repetatele declarațiuni de neutralitate ale guvernului român, puterile centrale nu au încredere în România. Dovadă despre neîncrederea puterilor centrale față de România, sunt lucrările de întărire pe care Austro-Bulgaro-Germanii le fac la frontiera românească din Dobrogea.

Mai mult: este vorba ca după isgonirea Anglo-Francezilor din Salonic, să fie trimiși peste 40.000 soldați germani la frontiera Dobrogei.

Relativ la chestia transitului mărfurilor românești prin Bulgaria, depozitate la Salonic, ni se anunță din București, că această chestie este în principiu rezolvată. Se vor

trece dintr'o țară într'alta, în același timp, un număr egal de vagoane.

Actualmente se tratează asupra numărului de vagoane ce pot fi transitate.

Ziarul „Steagul” scrie despre tratativele în chestia vânzării celor 50,000 vagoane de cereale românești:

„Sâmbătă, după ședința Senatului, d. Al. Constantinescu a comunicat unui grup de senatori că vânzarea celor 50,000 de vagoane este un fapt îndeplinit, întrucât s'a convenit ca taxele de export să fie plătite jumătate în aur și jumătate în lei.

Vânzarea a putut fi perfecționată grație intervenției personale a primului ministru care a convocat acasă la dsa, pe dnii miniștri Costinescu și Constantinescu, pe d. Seceleanu, președintele uniunii sindicatelor și pe reprezentantul consorțiului german.

Totuș, în Capitală a circulat șvonul că în urma nouilor dificultăți ivite, tratativele s'au rupt și delegații germani și-au reținut locuri la vagoane-lits, pentru plecare.

Deși știrea era colportată de un deputat liberal, totuș ea are nevoie de confirmare”.

Se anunță din Brăila: În alți ani pe vremea aceasta, navigațiunea pe Dunăre, era deja de mult închisă.

Vremea rea, viscoale inerente iernii, primii fulgi de zăpadă și primii sloi de gheață, făceau ca vasele să intre în bazinul docurilor pentru iernat, încă de pe la jumătatea lui Noemvrie.

Acum însă, vremea s'a menținut bună. N'am avut vijelii, nici viscole, nici fulgi de zăpadă, care să periclitaze siguranța vaselor din port și de pe canalul Măcinului.

De aceea ele au fost lăsate să staționeze în largul apei, sau să circule acolo unde trebuința cerea aceasta.

De acum înainte însă, timpul nu mai prezintă siguranță. Pentru a preîntâmpina avariile vaselor, bazinul docurilor locale, a fost deschis cu începere din ziua de 6 Decembrie, pentru adăpostirea tuturor remorcherelor și șlepurilor.

Din aceeași zi se închide oficial și navigația.

Cu prilejul aniversării onomastice M. S. țarului Nicolae al Rusiei, a fost oficiat un Te-Deum la capela rusească din București. Erau de față dnii I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, Al. Constantinescu, Em. Porumbaru, Dr. Angelescu, V. Antonescu și I. G. Duca; dnii B. Missir, președintele Senatului și M. Ferekyde, președintele Camerei, dnii A. Catargi, mareșalul palatului, Barbu Știrbey, administratorul Coroanei; generalii Zottu, Coandă, Culcer, Rimniceanu, Mavrocordat, Berlescu; dnii N. Filipescu, Take Ionescu etc.

Apoi dnii Blondel, ministrul Franței, Sir Barklay, ministrul Angliei, Fasciotti, ministrul Italiei, Yperseel von Strihou, ministrul Belgiei, Marincovici, ministrul Serbiei și Psichas, ministrul Greciei, împreună cu personalul legațiilor respective.

Din partea legației ruse, asistau dnii Poklewsky-Koziel, Șebeco, prințul Gargarin, Șerbacief etc.

După terminarea serviciului divin a avut loc o recepție la legația rusă.

D. Al. Marghiloman, șeful partidului conservator, fiind absent din București și, deci,

neputând lua parte la Te-Deumul oficiat în capela rusă, a depus, prin unul din secretarii săi, carta sa de vizită, la legațiunea rusească.

Ni se anunță din București, că d. C. Conțescu, consilier de legație, director de cabinet în ministerul afacerilor străine, a fost primit în audiență de A. S. R. principele moștenitor Carol.

Cetim în ziarele bucureștene, că cu prilejul sf. Nicolae s'a oferit dlui N. Filipescu, un album cu 9000 semnături de cetățeni și ardeleni cari felicită în cuvinte calde pe energicul politician.

Cuvântul partidului național român.

— Ungurii și Românii, —

Ziarul „Vlața Nouă” din Suceava, organul național al fraților bucovineni, reproduce la loc de frunte discursul dlui deputat Dr. Teodor Mihail, rostit în camera ungară, însoțindu-l de următorul comentariu:

„Sunt cuvinte de mare greutate pe cari le-a vorbit distinsul deputat român, căci ele cuprind o adevărată mărturisire de credință a încercatului neam românesc din Ungaria și Ardeal în aceste vremi de grea cumpănă când se va hotări, după vrednicie, soarta statelor și popoarelor din cuprinsul Europei...”

Neamul românesc din Ungaria și Ardeal reprezintă o populațiune de aproape patru milioane, care a trimis în lupta pentru apărarea tronului și a patriei peste 600.000 ostași, așadară o oștire mai puternică de cum reprezintă armata Bulgarilor. Și acest popor de patru milioane declară astăzi în parlamentul țării prin graiul legitimei sale reprezentanți că el „resimte față de politica de guvernament în Ungaria aceeași neîncredere ca mai înainte pentru că n'a voit să-i îngăduie condițiunile de existență ale ființei sale naționale.

Feciorii acestui popor, luptându-se cu eroica vitejie mostenită dela părinți, au dat cea mai strălucită dovadă de patriotism și credință dinastică a întregului popor.

Cu asemenea vitejie se luptă numai acela care este însuflețit de sentimentele cele mai curate, care este stăpânit de încredințarea că sângele ce varsă este adus jertfă pentru vatra ce-l încălzește și adăpostește pe scumpii săi, pentru moșia în care se odihnesc osemintele strămoșilor săi, pentru împăratul care este împăratul său.

Poporul care știe să dea dovadă atât de hotărâtoare de maturitatea sa cetățenească, documentează totodată deplină maturitate politică, care-l îndreptățește să-și pregătească în vremile de pace prin propria sa putere de viață un viitor mai priincios.

Această convingere pare că se strecoară și în opinia publică ungară, dacă ne este iertat să dăm de astădată crezământ unui organ de publicitate de valoarea lui „Pester Lloyd” care în numărul său din 7 Decembrie face între altele următoarele mărturisiri:

— „Compatrioții noștri români au dat în scurgerea acestui războiu mondial pe câmpul de luptă dovadă de atâta credință, că au dreptul la mulțumita patriei ungare. Însă pentru noi (Ungarii) n'a fost de lipsă izbucnirea războiului mondial pentru ca parlamentul și opinia publică să nu simțească dorința sinceră și unanimă de a îndruma o înțelegere cu frații Români, ca toate piedecile să se înlăture pentru desăvârșita și armonica lor încorporare în organizația statului ungar. Această pornire s'a manifestat cu mult înainte de izbucnirea războiului la cei mai aleși și mai prevăzători reprezentanți ai politicii ungurești și faptul că în aceste vremi de grea încercare, în care Ungaria duce o luptă pentru viață și moarte, credința către stat a cetățenilor români a dovedit a fi atât de curată, nu este el document că aceste stăruinți n'au rămas fără ispravă? În cursul vremii ne-am apropiat pas cu pas de ținta scumpă și nouă, de a

realiza și cele mai strânse raporturi între cetățenii români și statul ungar.

Este de prisos să se mai zică că ținuta Românilor noștri în vremea războiului pe care o valorăm ca pe una dintre cele mai însemnate și îmbucurătoare învățături în acestea vremi grele, va trebui să dea aripi stăruinței cinste pentru înlăturarea și a celor din urmă piedeci".

Rămâne să vedem ori de este sinceră această pornire spre pocăință a opiniei publice ungurești".

Pentru batalionul IV al regimentului 33.

Arad, 24 Decembrie.

Cititorii acestui ziar știu, că pentru batalionul IV al regimentului arădan 33 s'a făcut o colecție în scopul, ca să se trimită cadourile potrivite pentru feciorii aceluia eroic batalion, care prin piscurile Alpilor apără frontiera monarhiei cu vitejie fără seamăn, lăudată de însuși Majestatea Sa monarhul nostru.

Spusesem că după terminarea colecției vom aviza pe stămații donatori despre rezultatul ei definitiv și despre executarea dorinței lor atât de patriotice. Împlinim azi promisiunea noastră raportând, că rezultatul colecției împreună cu cele 25 cor. 16 fl. dăruite din partea ziarului „Românul” este suma de 757 cor. 06 fl.

Din această sumă s'au expediat în zilele din urmă la adresa comandei batalionului IV al regimentului 33 următoarele dăruiri:

104 litri rachiu de comină	cu 305.20 Cor.
Tutun în preț de	375.10 Cor.
Pipe în preț de	75.76 Cor.
Cheltuieli	1.00 Cor.

In total 757.06 Cor.

Conform promisiunii noastre reproducem aci încă odată lista marinoșilor donatori, căroră și cu acest prilej exprimăm mulțumită și recunoștință, pentru că au dat cu atâta căldură ascultare apelului nostru.

Gh. Nichin, Arad	cor. 3.—
Laurențiu Luca, Arad	" 2.—
Kell Manóné, Arad	" 10.—
Ioan Philimon, Arad	" 10.—
Vasile Goldis, Arad	" 10.—
Dr. Kell Lipót, Arad	" 10.—
Kell Lajos, Arad	" 5.—
Kell Mihály, Arad	" 5.—
Dr. Iustin Marșieu, Arad	" 4.—
Dr. Sever Miclea, Arad	" 2.—
Steiner Ferencz, Arad	" 10.—
Leopold Zsigmond, Arad	" 20.—
Boksán Károly, Arad	" 2.—
Bányász Henrik, Arad	" 2.—
Ioan Popescu, Pecica	" 2.—
Ion Clopotel, Arad	" 2.—
Gerasim Serb, Arad	" 10.—
Maria Serb, Arad	" 10.—
Kell Rezső, Oradea-mare	" 10.—
Dr. Ștefan C. Pop, Arad	" 5.—
Iosif Moldovan, Arad	" 2.—
Elena Goldis, Arad	" 3.—
Vioara Savu, Arad	" 2.—
Dr. D. Radu episcop, Oradea-mare	" 52.—
Valeria Dr. Robu, Hălmașiu	" 5.—
George Purcariu, Arad	" 3.—
Sava Raicu, Arad	" 10.—
Ludovic Fazecăș, Arad	" 2.—
Ecaterina Pittis, Arad	" 5.—
N. N., Arad	" 5.—
I. Russu, Arad	" 5.—
Dr. T. Botis, Arad	" 2.—
Iustin Montia, Șicula	" 2.—
Móroczka Dénes procuror, Arad	" 4.—
Dr. Ioan Codrean, Chișineu	" 3.—
Dr. Aurel Novac, Pecica	" 20.—
Virgil Bontescu, Budapesta	" 3.—
Petru Dancășiu, Budapesta	" 3.—
Colecția Dr. Dim. Barbu, Chișineu	" 28.—
Livia Pleș, Bărzava	" 3.—
Colecția I. Georgea, Boroșineu	" 72.—
Aufricht Miklósné, Arad	" 5.—
Colecția I. Ciurdariu, Beluș	" 8.—
Colecția dsoarei Lucaș, Șiria	" 74.60
Colecția Dr. I. Felea, Pecica	" 120.—
Dr. M. E. Cristea, Caransebeș	" 25.—
Iustin Iancu, Otlaca	" 3.—

Simeon Andron, Sărafalva	" 2.—
G. Russu, Seciani	" 2.—
Iuliu Herbay, Arad	" 5.—
Moise Miculescu, Kisgye	" 6.—
Dr. Cornel Iancu, Arad	" 5.—
Dr. Marius Sturza, Arad	" 5.—
Romul Popoviciu, Arad	" 2.—
Romul Buzilla, Berettyófarmos	" 3.—
Petru Vasilon, Arad	" 3.—
Danilă Cereguțiu, T. Lighet	" 10.—
V. Ștefanică, Beluș	" 3.—
Oberst D. Florian, Königgrätz	" 50.—
Rosenfeld Hermanné, Arad	" 4.—
Szende Lajosné, Arad	" 2.—
Dr. Krausz Gyula, Arad	" 4.—
Dr. Simeon Zászló, Etappenpost 131	" 5.—
George Cloca, Feldpost 131	" 5.—
Pr. Ctul Spese „Românul”	" 25.16
Total	cor. 757.06

Vitejilor, cari vor primi darurile noastre, le trimitem voie bună și sănătate, le dorim sărbători ferice și rugăm pe bunul Dumnezeu să le ajute a se întoarce cât mai curând cu glorie deplină la vetrele lor.

Sârbii nu depun armele!

— Declarațiile ofițerilor sârbi prizonieri. —

Seghedin, 23 Decembrie.

În gara dela Seghedin a sosit în zilele trecute pe la amiază un transport de 160 prizonieri sârbi. Transporturile aceste nu mai atrag atențiunea asupra lor, fiind ele zilnice, iar publicul obicinuit cu grupurile de soldați de diferite naționalități, ce se perândă în gară.

Prizonierilor sârbi înșirați lângă edificiul gării li s'a împărțit de mâncare, un prânz cum li se dă și soldaților noștri.

Se găseau în acest grup de prizonieri și trei ofițeri sârbi, cari însă au luat prânzul în restaurantul gării. Înfățișarea lor era simpatică. Aveau o ținută modestă, iar în uniformă lor uzată nu mai părea a fi ofițeri. Gulerul roșu însă le trada rangul de căpitan, ce-l aveau în armata sârbească. Ei erau însoțiți de un cadet, care vorbea sârbește și care-i supraveghia. Cadetul n'a permis nici o apropiere de ofițerii sârbi prizonieri și așa am putut vorbi cu ei, de abia după ce părăsiră restaurantul, în fața frontului celorlalți prizonieri. Așa am aflat numele lor:

Jelenko Igovici căpitan activ de clasa I dela batalionul al doilea al regimentului de infanterie 7 sârbesc. A ajuns în captivitate în 9 Octombrie la Belgrad. Un bărbat de o statură înaltă, cu mustete lungi, tipice sârbești. A fost făcut prizonier tot la Belgrad în 9 Octombrie.

Miloie A. Markovici căpitan în rezervă de clasa I dela al doilea batalion al regimentului de infanterie 14 sârbesc. Un om înaintat în etate, cu mustete lungi, tipice sârbești. A fost făcut prizonier tot la Belgrad în 9 Octombrie.

Branko Previci căpitan în rezervă de clasa II dela batalionul I al reg. de infanterie 13 sârbesc. Un tânăr afabil cu păr blond și de o înfățișare simpatică. A ajuns în captivitate în 13 Octombrie la Torlak lângă Belgrad.

Ei vorbesc numai sârbește. Căpitanul activ **Jelenko Igovici** a declarat următoarele:

— Suntem de multă vreme prizonieri, dar avem cunoștință despre toate. Știm că a căzut și Prizrenul. Dar, știm și aceea că **armata sârbească nu va depune armele și nu se va preda.** Armata sârbească se mai poate apăra numai cu ajutorul Englezilor și Francezilor. Ajutorul acesta nu poate întârzia, deoarece se apără până când vor avea, cu ajutorul anglo-francez, o formațiune militară, cu care să înceapă ofensiva".

La întrebarea că ce va face armata sârbească în starea ei de azi, dacă în general nu-i va sosi ajutor din partea înțelegerii, căpitanul **Igovici** a răspuns:

— **Sârbii se luptă pe viață și moarte. Așa se luptă ei și acum, dar dacă aliații noștri nu ne vor putea ajuta, restul armatei sârbești va lupta până la cel din urmă om. Orice ar scrie ziarele — pe cari le putem citi din bunăvoința de camarazi a ofițerilor cari ne supraveghează — veți vedea că Sârbii vor lupta, cât mai trăiește un soldat sârb. Sârbii nu depun armele și nu se predau.**

Puterea morală a armatei sârbești ce a mai rămas, nu e frântă. Restul armatei sârbești se retrage în munții Muntenegrului și ai Albaniei și vor lupta acolo, câtă vreme vor mai avea suflet în ei. Fără ajutor ei se vor răsleți în bande prin munți și vor lupta așa peste iarnă, dar campania sârbească nu se mai poate termina cu încheierea unei păci. Soldații armatei sârbești vor muri până la cel din urmă moarte de erou, dacă așa li e soarta, dar nu se predau".

La observarea că și până acum s'au predat mulți soldați sârbi, căpitanul a răspuns:

— **Aceia nu sunt Sârbi adevărați! Chiar aceasta e rău că armata sârbească e compusă din foarte multe rase de slavi. Unde au luptat Sârbi adevărați, au căzut în captivitate dușmană numai prizonieri capturați, iar nu de aceia cari s'au predat".**

Despre Rusia căpitanul sârb a spus:

— **Credința noastră în Rusia nu se clatină. Rusia ne va ajuta cu o armată de un jumătate milion. Armatele rusești vor fi în curând în Bulgaria".**

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 23 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul italian: Situația generală e invariabilă. În Judicaria ieri s'au dat lupte violente de artilerie. Pe linia dela Podgora am respins atacul unui batalion italian.

Pe frontul sudestic: În ținutul Tepca din spărurile de pe malul Tarei am ocupat un mic sector munte-negrin. Alte evenimente nu sunt.

Berlin, 23 Decembrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Regimentele diviziunii 82 de glotași, în lupte sângeroase au recapat ieri poarta dela Hartmannswellerkopf. Dușmanul a avut colosale pierderi, lăsându-ne prizonieri 23 ofițeri, 1530 soldați. Pe coasta nordică urmează luptele vehemente pentru reocuparea unor tranșee ocupate de Francezi. Comunicatul oficial francez de ieri, care anunță că în luptele din 21 Decembrie au făcut prizonieri 1300 Germani, de jumătate doar dacă este adevărată. Pierderile noastre de până acumă în morți, răniți și dispăruți, după cum s'a putut face socoteala până acumă, nu este decât de 1100 oameni.

Pe frontul oriental și din Balcan: Nici un eveniment.

Constantinopol, 23 Decembrie. — Se comunică dela cartierul general turc:

Pe frontul Irak: La Kut el Amara artileria noastră a scufundat două monitoare dușmane, iar pe a treia a produs explozie. Pe întreg frontul nordic trupele noastre s'au apropiat de obstacolele de sârmă ale pozițiilor dușmane. Pe frontul din Caucaz: În atacul dușman din 20 Decembrie dat în ținutul Id, au pierdut 8 ofițeri și 300 soldați. Pierderile noastre sunt neînsemnate. Pe frontul dela Dardanele: La Sedil Bahr lupte încrucișate de artilerie, de bombe și torpile. Obuzierele noastre din Anatolia au bombardat cu succes în golful Morto și portul Tekeburnu, scufundând două luntri din golful Morto și un vas de transportat muniții din portul Teke, nimerind și un culrasat de transportat marfă. Într'un singur sector părăsit de dușman am găsit atâta material de alimentație care ajunge pentru timp îndelungat unui corp întreg de armată. Am mai luat pradă un milion saci cu nisip, aproape 1000 bărci, 500 cuverturi de lână, 400 țărți de transportat bolnavi, 1000 cutii cu conserve, 500 vase mici cu benzină, în lacul Aghin am găsit îngropate un tun și multe gloanțe, conduct de telefon de 300 klm. lungime și 374 bucăți de de câte 180 m. lungime fiecare sârmă. Celelalte muniții și materiale nu sunt încă socotite.

Corpurile legiuitoare române.

Senatul.

Sedința dela 4/17 Dec.

Sedința a fost deschisă la orele 2 jum. sub președinția dlui B. M. Missir.

D. Plesia: Cere să lămurească anumite declarațiuni ale dlui Argetoianu, cari sunt în sumarul sedinței.

D. Argetoianu: Ești membru a majorității, te voi lămuri în două cuvinte. Întrebă guvernul pentru ce am spus acele cuvinte.

Se dă cuvântul dlui Procopiu care își desvoltă cuvântarea sa în răspunsul la mesaj.

Oratorul protestează în contra cuvintelor spuse de d. Argetoianu, că senatul ar vota ori ce i-ar cere guvernul — chiar prăbușirea țării, precum și în contra acușării că avem un guvern personal.

În orice țară — zice oratorul — când șeful guvernului declară că nu poate să răspundă asupra tratatelor în curs, parlamentul se mulțumește cu aceasta. Dvoastră cereți să vi se spună ceea ce nu se poate.

S'a vorbit în acest parlament — și mai bine ar fi fost să nu se vorbească spre a nu fi silit să răspund — s'a vorbit că România și-a pierdut prestigiul în afară. S'a vorbit de pierderea momentului dela Lemberg, și dacă s'ar fi dat curs nerăbdării unor elemente am fi avut soarta altor țări. Dacă ne dăm seamă de ce s'a petrecut la Lemberg până acuma, eu cred că nu poate să fie suflet românesc și iubitor de țară care să nu mulțumească dlui Ion Brătianu că a scăpat țara. Ațitudinea lui Brătianu a mărit prestigiul țării, căci nu a expus țara să-și istovească forțele pe cari le va avea la momentul oportun.

D. Xenopol. Ai putea dta să-mi dai un răspuns la declarațiunile lui Tisza în parlamentul ungar că azi nu se mai teme de România?

D. Procopiu. Tisza poate să o spună pentru liniștirea țării lui, dar politica noastră nu se orientează după această politică.

Oratorul termină făcând apel la unirea tuturor spunând că guvernul își va face datoria spre a atinge aspirațiunile naționale ale țării.

D. Nicu Filipescu spune că România este singura țară care a crezut că guvernul n'are nici o comunicare. D. Fernic spunea ieri că nu este nevoie să ni se comunice ceva. Se întâmplă că nu toată lumea judecă așa.

Președintele comisiunii de adresă spune că avem să alegem între apărarea intereselor grave ale țării și instituțiunile parlamentare. Este așa de gravă această declarație încât trebuie să cercetăm chestiunea și de aceea anunț de pe acum o interpellare în acest sens.

Sunt diferite feluri de răboaie, — de cucerire și echilibru — pornite dintr'un celcul de câștig decât dintr'o datorie, dar sunt și răboaie pornite din datoria către neam, pentru care avem o călăuză a cărei pildă este Italia care a purtat răboaie naționale.

La 1854 Cavour spunea că Italia independentă avea o datorie către micul Piemont. Asemenea statul român are o datorie către neamul lui rob.

Italia se aruncă de două ori în războiu spre a binemerita dela Europa.

Dacă alianța ar fi avut o trupă de 250 mii oameni, trupă proaspătă la bătălia dela Marna, Francezii ar fi curățit teritoriul de Germani. Și atunci când să mergem, să mergem să dăm lovitura de moarte armatei austriace, — care abia mai târziu s'a făcut — am stat.

A fost, în trecut, epocă de războaie pentru răsunarea creștinătății.

Am pierdut această ocazie unică, dar n'am știut să ne facem cel puțin datoria noastră către neam. Majoritatea să-și aducă aminte că acum 20 ani s'a agitat chestiunea națională și de sfârșitul acelei agitațiuni mulți s'au îndoit. Dintre noi erau mulți de partea dv., deși nu împărțeam toate părerile, dar v'am dat concursul și nu veneam ca d. Procopiu să vă mustrăm. Revenind la acele vremuri spune că d. Sturdza descria la Orfen nefericirile Românilor de dincolo și încheie spunând că nu poate lăsa pe frații noștri să plard. Se cerea pe atunci o intervenție numai și eram singuri față în față cu Austro-Ungaria și cuvântul ce ni se cerea să-l spunem era de o provocare la adresa Europei. Atunci noi am fost acuzați de trădare de neam și țară, începând o serie de prigoniri. Ne-ați cerut atunci să vorbim, iar azi când

este vorba să ne împlinim cu arma destinul nostru ne cereți tăcere. Să tăceți dv., dar noi avem datoria să spunem ce credem.

Se va spune în rândurile dv. că disciplina trece deasupra oricărei considerațiuni. Eu n'am nici un fel de disciplină în genere. Este bună, dar nu mai poate entuziasma când este vorba de robirea neamului.

Indiferența arătată la noi își are isvorul în concepția ce o avem asupra războiului. Mai este un războiu, acela colonial pornit pentru dobândirea bogăției terenului ce se cucerește. În această privință de mult cunoșteam formula dv.: „Transilvania fără transilvăneni”, ne vom mulțumi și cu această formulă, dar mă întreb ce se va alege cu acea țară. Nu sunt încă toți pierduți, dar au mai rămas destui ca să blesteme pe toți, pe dv., că n'ați făcut nici o acțiune, pe noi fiindcă v'am tolerat. (Aplauze).

Înțelegerea nu poate abandona Salonicul.

Consecințele abandonării Salonicului. — Tratatul puterilor centrale cu Grecia. — Grecia resemnată. — Mare ofensivă în Balcani la primăvară. — Salonicul fortificat.

Arad, 24 Decembrie.

„Guerre Sociale” publică un articol al lui Cherradame, intitulat „Dacă pierdem Salonicul” Cherradame cere ca orașul și portul Salonic să fie fortificat ca o cetate și profetește, în caz dacă s'ar pierde Salonicul, consecințele catastrofale dela vale pentru înțelegere:

1. Alianții ar suferi pierderi materiale simțitoare, iar expediția lor ar da greș definitiv.
2. Pierderea a 200—250 mii soldați sârbi.
3. Jertfirea Sârbilor ar face să scadă în mod simțitor prestigiul moral al antantei, și ar avea ca urmare intervenția Greciei și a României alături de puterile centrale. Prin aceasta Rusia ar fi serios primejduită.
4. Regelui Constantin i s'ar da posibilitatea să cedeze Germanilor Salonicul, cea mai importantă bază de operațiuni, iar armata grecească ar intra în Dodecanez în acțiune împotriva Italiei. Afară de aceasta litoralul grecesc ar deveni cel mai ideal ascunziș pentru submarinele germane. Marea mediteraneană ar ajunge astfel în stăpânirea acestor pirați nevăzuți. Trupele engleze dela Dardanele nu s'ar mai putea retrage. Ar mai trebui să socotim că forța navală grecească ar păși și ea împotriva noastră.
5. Pireul se găsește numai la distanță de 17 ore dela Egipt și faptul acesta ar face posibil ca submarinele să blocheze canalul Suez, împotriva căruia s'ar porni și o ofensivă turco-germană.
6. Retrăgându-se trupele franceze și engleze dela Salonic, ar fi exclusă și intervenția Italiei în Balcani. Tot așa nici Rusia n'ar putea să înainteze din Basarabia.
7. Ar deveni liberi 600—700,000 de Turci, cari ar lupta apoi împotriva noastră și a Rusiei. În Persia s'ar putea înrola vreo 400,000 soldați, iar în Afganistan chiar 500,000 de soldați, cari ar putea fi conduși

împotriva Indiei. Germanii s'ar putea folosi de bogatele resurse materiale ale Orientului.

Nu e permis — scrie Cherradame — să cedăm aceste avantajii dușmanului, dacă aceasta în general e posibil. Salonicul se poate menține cu 150,000 de oameni. Dacă retragem trupele pierdem 200,000 Sârbi și 100,000 Englezi la Dardanele, iar ce e și mai grav, dăm Germanilor 400,000 Greci, 600,000 Români și 400,000 Persiani, adică 1,400,000 soldați noi.

După o telegramă din Atena a agenției Reuter între guvernul grec și miniștri plenipotențieri german și bulgar sunt în curs tratative diplomatice privitor la intrarea trupelor germane și bulgare în Macedonia grecească.

Lucian Magrini telegrafiază lui „Secolo”, că tratativele dintre colonelul Pallis și comandantul francez Sarrail au avut un rezultat indestulitor. Grecia nu se mai opune fortificării Salonicului. Grecia cedează și evacuează orașul și împrejurimea lui, ceea ce arată, că ea ia la cunoștință, că acest ținut va deveni teatru de războiu. În Salonic va rămâne numai o diviziune grecească și și aceasta numai câtă vreme trupele austro-ungare și bulgare n'au trecut frontiera, când va mai rămâne numai o companie grecească în oraș, ca să demonstreze suveranitatea grecească. Grecia a refuzat definitiv să demobilizeze.

„Journal de Genève” se ocupă într'un articol mai lung cu situația alianțelor în Balcani și spune, că alianții nu abandonează Salonicul, deoarece doresc să facă din portul dela Salonic o bază solidă pentru viitoarea mare ofensivă balcanică. Acesta e proiectul lui Joffre, care s'a dus în acest scop la Londra, ca s'o înduplece pe Anglia săvâitoare, iar marea ofensivă la primăvară, despre care a vorbit ministrul Gallieni în camera franceză, nu va avea loc pe frontul oriental sau occidental, ci pe frontul sudostic și la care vor lua parte trupe engleze, franceze, rusești, italiene și sârbești. Acest proiect întâmpină două dificultăți: transportarea trupelor, alimentelor și a materialului de războiu din cauza submarinelor, iar a doua e debarcarea. Dacă alianții vor perde Salonicul, trupele lor mai pot debarca numai la Valona sau la Dedeaeraci sau la Lagos. Italianii întăresc Valona, ba chiar și Durazzo și Giovanni di Medua, dacă flota italiană va putea ține departe vasele de războiu austro-ungare.

Correspondentul agenției Reuter anunță din Salonic, că acolo au sosit mai recent regimente scoțiene, cari prin înfățișarea lor impunătoare au făcut mare impresie. Toate înălțimile din jurul orașului au fost întărite. Flota asigură accesibilitatea orașului dinspre mare, iar tunurile grele, cari au un tir de 16—20 kilometri apără pe alianți în Salonic împotriva unui eventual atac dinspre uscat.

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNII”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalie respectivă)

Războiul european.

Elveția și pacea.

Berna. — În ședința consiliului federal de astăzi, în numele fracțiunii socialdemocrată, Grenlich (Zürich) a prezentat următoarea interpelație: *Este învoit consiliul însuși sau în înțelegere cu celelalte guverne să-și ofere statelor beligerante serviciile în interesul unui început de armistițiu sau a tratativelor de pace?*

Grenlich își motivează interpelația, desvoltând necesitatea unei păci sau armistițiu. Putem aștepta momentul când războiul va înceta în urma epuizării tuturor forțelor, când însuși beligeranții vor vedea sosit momentul psihologic recunoscând că e destul sângele vărsat, și a sosit timpul ca neutralii să-și ridice glasul și să se solidarizeze. Elveția este chemată să îndeplinească acest rol, fiind reprezentată pe teritoriul ei toate naționalitățile cari se războiesc între ele, fiindcă în sânul ei s'au născut mai multe instituții internaționale, și fiindcă acest stat a arătat în repetite rânduri că are voința să aline mizeriile pricinuite de războiu.

Rugăm consiliul federal să îndeplinească această cerere a umanității, care nu poate fi îndeplinită decât de un stat neutral, și să facă cei dintâi pași al unui început în scopul armistițului ori a tratativelor de pace.

Consilierul federal Hofmann în calitate de șef al secției politice, a răspuns următoarele: Patria noastră deși scutită de ravagiile războiului, suferă foarte mult din pricina lui. Respectăm sentimentele conducătoare ale interpelației. Intrucât se năzuiește să inițieze acțiunea directă de pace a consiliului federal, trebuie să purcedem cu multă băgare de seamă. Un asemenea pas este expus nereușitei și interpretărilor false, până când dorul de pace nu se va simți de ambele părți, mult mai puternic care să reziste evenimentelor opoziției din interiorul țării învinse fără amestec străin. Consiliul federal crede că momentul oportun n'a sosit încă. Răspunsul consiliului n'a produs nici o discuție.

Misiunea generalului Pau în Rusia.

Stockholm. — „Rjeci” are informația că generalul Pau rămâne în Rusia până la sfârșitul războiului cu aceeași misiune ca și generalul Zelinsky care este împărțit în consiliul de războiu din Paris.

2 și jumătate milioane oameni s'au înrolat voluntar în Anglia.

Londra. — Agenția Reuter anunță că O'Grady membrul partidului muncitor, care a dat tot sprijinul său acțiunii de înrolare a lordului Derby, scrie un articol în „Daily Sketch” despre datele mai importante ale acestei acțiuni. În prima săptămână a acțiunii era calmitate, dar mai târziu numărul recruților a sporit zilnic dela 74,000 la 336,000 (?). În 12 c., ziua ultimă a înrolărilor, s'au anunțat 325,000 (?) de oameni. Numărul celor cari s'au anunțat în săptămâna din urmă se urcă la cel puțin 1,539,000 (?) oameni. În cursul campaniei de înrolare de 9 săptămâni s'au anunțat aproape 2 și jumătate milioane (?)

Guvernul englez a provocat pe toți bărbații, cari s'au înrolat voluntar în urma anelului din urmă al regelui, să se prezinte pentru începerea serviciului militar.

Japonezii din Canada constituiesc regiment de voluntari.

Frankfurt. — Lui „Frankfurter Zeitung” i se telegrafiază din Paris: Japonezii naturalizați din Canada vor să organizeze un regiment de voluntari sub conducerea ofițerilor japonezi.

Preparativele Rusiei împotriva Bulgariei.

București. — Luni au fost transportate pe Dunăre trupe numeroase, venind din porturile Vilkov, Akerman și Odessa. Pe Dunăre și țărmurile Mării Negre sunt în curs întinse preparative militare. Comunică mereu vapoare pline cu trupe. Armata expediționară împotriva Bulgariei, după cum se vestește o va conduce Radko Dimitriev.

București. — Rușii au montat pe remorșerele cari le-au cumpărat în portul Brăila, tu-

nuri-revolver și mitraliere. Aceste vase au fost încredințate cu supravegherea canalului Kilia, dela gura Ogeakoff până la Reni. Unul dintre aceste vase a intrat în ramul român al canalului Kilia, făcând recunoașteri. În timpul acesta au fost oprite de vasele rusești mai multe vapoare mici românești, iar altele le-a capturat.

Lord Kitchener va conduce operațiunile contra Turciei.

Berlin. — Lordul Kitchener va pleca în curând în Egipt, unde va lua comanda supremă a armatelor franceze și engleze, și va conduce mai de parte operațiunile contra Turciei.

Din parlamentul englez.

Londra. — În camera comunelor, prim-ministrul englez Asquith a cerut camerei să încuviințeze guvernul ca să mărească armata engleză cu un milion oameni. Dânsul a declarat că la consiliul de războiu ținut acum în urmă la Paris, înțelegerea a luat hotărâri importante, se va stabili o conlucrare mai strânsă între puterile înțelegerii, ceea ce va duce la o realizare mai repede a planurilor lor. Înțelegerea e decisă să câștige războiul. De pace separată nimeni nu vrea să știe. La retragerea trupelor dela Dardanele — au rămas la Suvle Bei numai 6 tunuri și puține provizii — restul a fost distrus de trupe la retragerea lor.

Ministrul munițiilor, Lloyd a declarat: „Avem nevoie de lucrători pentru fabricile noi. Admirabile mașini pentru fabricarea mitralierelor rămân nefolosite din cauza lipsei de brațe de muncă. Avem nevoie pentru noile fabrici de 18,000 lucrători de profesie și 200 mii până la 300 mii lucrători fără vre-o meserie specială. De aceștia a-târână succesul nostru în războiu.

Cu toate încordările noastre, încă n'am ajuns producția Germaniei și Franței, și chiar Francezii afirmă că producția lor de munițiuni nu e suficientă. Am făcut totul ca să obținem scutirea dela serviciul militar al lucrătorilor de profesie — dar ne-am lovit de cea mai mare împotrivire.

Acum se pune întrebarea, dacă putem termina biruitor războiul într'un an de zile — sau să-l prelungim ani de-a rândul.

Totul facem prea târziu. Colo am venit târziu. Aici am luat o hotărâre prea târziu, am început o acțiune prea târziu, venim cu pregătirile noastre prea târziu. Totul prea târziu. Dacă nu ne vom grăbi — toată cauza noastră va fi blestemată.

Noul prim-ministru va fi Gunaris.

Rotterdam. — Prim-ministrul Skuludis a declarat că în curând are să abdică. Noul prim-ministru are să fie Gunaris.

Lupte violente la frontiera Basarabiei.

Cernăuți. — De o săptămână la frontiera rusească, lângă Nistru, se dau lupte violente de artilerie. Aici și la hotarul Basarabiei, Rușii au primit noui detașamente și au făcut repetite încercări să se apropie de pozițiile noastre. Toate încercările lor au fost nimicite de trupele noastre, iar artileria noastră a distrus câteva poziții rusești.

Senatul italian a votat încredere cabinetului Salandra.

Basel. — „Baseler Anzeiger” anunță, că senatul italian a votat încredere cabinetului Salandra cu 221 voturi pro iar 169 contra.

Nouii miniștri italieni.

Lugano. — Corespondentul din Roma al lui „Avanti” își menține afirmația, că numărul miniștrilor italieni va fi sporit cu mai mulți miniștri fără portofoliu, cari vor fi numiți din tabera radicalilor și a catolicilor. Se vorbește că ar fi desemnați pentru aceste posturi Bis-solati, Luzzatti, fostul ministru Pantano, Alessio, vice-președintele camerei și Meda din partea catolicilor răsboinici. După alte informațiuni Salandra nu e aplicat a-și lărgi cabinetul.

Haraciul belgian.

Bruxella. — În bugetul provinciilor belgiene ocupate e cuprinsă și o sumă de 45 și jumătate milioane franci ca rată de amortizare și camătă a haraciului impus de Germania pe anul 1916.

Englezii nu vor încheia armistițiu de Crăciun.

Rotterdam. — Ministrul de războiu englez a trimis tuturor comandantilor de trupe un or-

din prin care îi oprește să încheie vre-un armistițiu pe sărbătorile Crăciunului. E războiu, — spune ministrul de războiu englez — iar Germanii întrebunțează tot felul de vicșuguri ca să-și realizeze scopul. Chiar și actele lor la aparență prietenești sunt primejdioase.

Înțelegerea continuă acțiunea împotriva Dardanelor.

Genă. — Consiliul militar din Paris al împătritei înțelegeri lansează pe cale oficială știri că nu se va renunța definitiv la acțiunea împotriva Dardanelor și a peninsulei Gallipoli. Nu e adevărat — spune comunicatul francez — că toate forțele din Gallipoli se transportă la Salonic pentru întărirea armatei expediționare. Liman von Sanders și Enver Pașa vor fi nevoiți să socotească cu atacuri de artilerie și infanterie la Sedilbahr, unde trupele de elită turcești vor fi legate și în viitor.

Regele Petru al Serbiei.

Declarațiile colonelului Vasici.

Arad, 24 Decembrie.

Ziarul francez „Figaro” publică un articol semnat de Ioseph Reinach, scris din prilejul căderii Serbiei despre regele Petru.

„Sunt mai bine de 30 de ani — scrie Reinach — de când am întâlnit întâi dată pe domnitorul Sârbilor. El era pe atunci încă tânăr, un prinț în exil și care trada influința creșterii ce a primit-o în școala militară din Saint-Cyr. Vorbea pe atunci într'un ton melancolic despre Sârbia lui, pe care a trebuit să o părăsească în urma abdicării tatălui său în 1859. Cu 3 decenii mai târziu l'am revăzut în Niș pe încărunțitul Petru în mijlocul armatei sale.

Retragerea armatei sârbești în Albania e comparată cu retragerea Rușilor. Cu prilejul evacuării Monastirului, colonelul Vasici, unul dintre cei mai deștoinici subcomandanți ai armatei sârbești mi-a zis:

„Am sperat până în cea din urmă clipă, că râul Cerna va deveni al doilea Yser”.

„Scopul puterilor centrale, precum și al armatei bulgare a fost să învalue întreaga armata sârbească, dar grosul armatei totuși s'a știut salva.

Bătrânul rege a fost pretutindeni în luptele din urmă. El a fost văzut cu pușca în mână în tranșee, cum vizita călare, sprijinit de doi soldați linile. Nici bătrâneța, nici boala și nici amărăciunea simțită în urma marelui înfrângerii nu i-a putut frânge voința. Credința lui și acum e neclintită. El a rătăcit ca regele Lear pe falinosul câmp al Mierlelor, unde a căzut Sârbia veche și de unde Serbia modernă s'a refugiat în munții Albaniei. Se va ivi mai târziu și un Walter Scott al Sârbilor, care va scrie soarta dureroasă, dar înălțătoare a acestui rege soldat.

Noi am sosit — continuă Reinach — tot așa de târziu în Serbia, ca și în Belgia. Dar noi vom continua să luptăm pentru noi, dacă și numai de aci înainte ne vom face datoria față de Serbia. Nici Serbia, nici Belgia n'au încetat de a exista. Ca istoriograf realist nu pot spune decât că aceste țări nu au fost mai de viață, decât în această oră. Am crezut doar și despre Polonia că e immormântată. Dar lată a sârît coperișul cosciugului și Lazar așteaptă cuvântul de chemare la viață al Europei.

Aviz.

Aducem la cunoștință că „Calendarul partidului național” pe 1916 e epuizat.

Adm. ziarului „ROMÂNUL”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 24 Decembrie 1915.

O RUGARE CATRE CONDUCĂTORII CORURILOR ȘI SOCIETĂȚILOR MUZICALE ROMĂNEȘTI DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA. D. Dr. G. Șorban, distinsul cultivator al muzicii noastre românești, dorește să aibă toate informațiile necesare pentru de a putea așeza în lumina adevărată cultura noastră muzicală. În scopul acesta roagă pe toți domniile conducători ai corurilor și societăților muzicale românești din Ungaria și Ardeal să îi nevoiască a-i trimite informații la următoarele întrebări:

1. Când s'a înființat corul (societatea muzicală?)
2. Cine-i conducătorul de acum?
3. Câți membri are?
4. Ce-i repertoriul?
5. Venitele din ce-i constau?

Răspunsul la aceste întrebări să se trimită deadreptul dlui Dr. G. ȘORBAN, președintele substituit al sediei orfanale în DÉS.

Regimentul de infanterie 61. Orașul Timișoara cu drept poate fi mândru de regimentul de infanterie 61, recrutat din comitatele Torontal, Timișoara și Caraș-Severin și compus în majoritate de Români, cari dela începutul războiului luptă pe diferite câmpuri pentru țară și domnitor cu mult curaj și mare eroism. La începutul războiului bravii soldații ai regimentului din Timișoara au luptat pe frontul sârbesc, iar de aci au fost mutați pe frontul dela nord. Aci au luat parte în luptele mari și sângeroase din Galiția și Carpați și ei s'au ținut cu vitejie. Dela izbucnirea războiului cu Italia ei luptă pe acest front și ei sunt eroii de pe Doberdo. Ținuta lor eroică a fost relevată și în comunicatul oficial și a fost remarcată mai cu seamă purtarea lor în lupta a treia dela Isonzo. Mulți au jertfit din acest regiment viața pe altarul patriei și sângele lor vărsat a dat dovadă de fidelitatea lor. Ținuta eroică a regimentului o dovedește și marele număr de distincții și recunoștințe, cari li s'a conferit ofițerilor și soldaților de rând ai acestui regiment. Numărul considerabil al distincțiilor ne dă o statistică clară despre faptele vitejești cari le-au săvârșit soldații acestui regiment dela începutul războiului pe câmpurile de luptă. După aceasta statistică regimentul are 17 decorații cu medalia de aur, 168 cu medalia de argint clasa I, 494 cu medalia de argint clasa II, 2200 cu medalia de bronz și 22 cu cruce de argint pentru merite pe cordeaua medaliei pentru vitejie.

Starea vederilor M. S. reginei Elisabeta a României care precum se știe suferă de cataract la ochi, este din cele mai satisfăcătoare. În urma operațiunii făcute de d. profesor Landolt, vederea M. Sale, care devenise foarte tulburată în ultimii doi ani, a fost foarte mult ameliorată și astăzi e mai limpede ca altădată. M. S. lucrează și între altele se ocupă cu multă activitate cu organizarea spitalului pentru ofițerii convalescenți pe care-l instalează la Curtea de Argeș.

„Ilderim”. Direcțiunea generală a teatrelor din România publică în ziare următorul comunicat:

„Suntem în măsură să desmintim știrea dată de unele ziare că „Ilderim”, frumoasa lucrare a M. S. regina Maria, ar urma să se reprezinte în străinătate.

Această lucrare dramatică a suveranei noastre fiind trecută în repertoriul Teatrului național din București se va reprezenta mai întâi pe prima noastră scenă națională”.

Dăruiri. Am primit dela d. Petru Ghejju, Reșița, o colecție de 112.50 cor., ca dar de Crăciun pentru soldații români.

D. Nicolae Secașanu, preot în Rusciort a trimis 10 cor., suma colectată dela parohienii săi cu ocaziunea sărbătorii Sf. Nicolae, pentru soldații români invalizi.

Mulțumiri.

LOCOTENENT DE HONVEZI CONDAMNAT LA TREI ANI ÎNCHISOARE. Din Viena se anunță: La 20 l. c. tribunalul militar a condamnat la trei ani închisoare grea pe locotenentul de honvezi dela regimentul 6 de infanterie Vaso Natic proprietar din Zimony și corespondent al ziarelor din străinătate.

Cazuri de moarte. Vasile Orașan paroh gr. or. al Murășaniacobului, preot distins, membru al scaunului protopresbiteral, membru ordinar al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, membru în congregația comitatensă a com. Albei-inferioare, după lungi și grele suferințe a decedat în 17 Decembrie în vârstă de 74 ani, după o activitate profească de 42 ani. Immormântarea s'a făcut în 19 Decembrie, lângă biserica gr. or. din Mureșșaniacob.

— Vasile Pop, învățător pensionat, a decedat, după lungi și grele suferințe, în 30 Noembrie (13 Dec.) în vârstă de 58 ani. Immormântarea s'a făcut în 2/15 Decembrie în cimitirul gr. ort. din Săsciori.

Odihnească în pace!

Știri din Bucovina. Cetim în „Viața Nouă” din Suceava (Bucovina):

— Fiul învățătorului superior din Galanesti, cadetul **Georgiu Prelipcean** dela batal. 18 de vânători, și-a aflat moartea în 8 Noembrie.

El a servit dela începutul campaniei la reg. de infanterie 41. Îndatăce a fost numit cadet, a fost transferat la batal. de vânători Nr. 18, unde erau foarte mulți soldați români din Bucovina și nu era nici un ofițer să se priceapă cu ei. La 1 Aprilie a fost rănit la **Dobronău**, în Bucovina. În această luptă a excelat în mod deosebit **plutonul de vânători români** de sub conducerea lui. După vindecarea rănii fu iarăș trimis la front. În noaptea din 7 spre 8 Noembrie, pe când se afla în tranșeu, un glonte îl nimeri prin brațul stâng în piept. În dimineața zilei de 8 Noembrie și-a dat sufletul în mâinile Domnului. Camerazii l-au petrecut până la mormântul de lângă biserică.

— D. **Constantin Mandicevschi**, directorul școlii reale gr.-or. din Cernăuți, a fost însărcinat din partea autorităților școlare cu îngrijirea agendelor ce revin inspectorului pentru școlile primare și secundare românești din țară. Titularul acestui post, d. **Dionisie Simionovici**, e reținut la Viena spre a conduce comisiunile de examene pentru elevii refugiați. Ar fi interesant să aflăm cât de mare este numărul elevilor români cari se prezintă la aceste examene?”

Zukunft — oprită. Din Berlin se telegrafiază: Cunoscuta revistă a lui Maximilian Harden, „Zukunft”, a fost oprită de către autoritățile militare.

Bilete de cartofi în Triest. Din Triest se anunță: Consiliul încredințat cu alimentația orașului a hotărât că începând din săptămâna viitoare să lanseze bilete pentru vânzarea cartofilor. Aceste bilete vor da fiecărui locuitor dreptul a 1 kg. cartofi la săptămână. Cu vânzarea cartofilor vor fi încredințați comercianții orașului.

A apărut o serie nouă din cele mai frumoase ilustrate cu porturi naționale românești (Bromargint, cenușii). De prezent sunt numai matt, iar peste 3—4 săptămâni vor fi și colorate. O serie de 25 bucăți costă cor. 5.— + 35 fil. porto recomandat, 100 bucăți franco cor. 14.—

De vânzare la Librăria „Concordia” Arad, str. Deák Ferenc nr. 20.

x **Trăsuri pentru copii, scăunele pentru copii, jucării dela cele mai ieftine până la cele mai fine, apoi elegante reticule pentru dame, garnituri pentru călătorie, manicuri și garnituri de pieptare și tot felul de cadouri, obiecte pentru soldați etc.,** asortiment foarte bogat la **Hegedüs Gyula, Arad, bulevardul Andrássy Nr. 16.**

x **Ocaziune specială!** Am reușit să cumpăr ieftin dela un renumit fabricant german un stoc de cele mai fine fabricate de piele și anume: reticule pentru dame și pungulițe pentru bani mărunți. În consecință sunt în situația a oferi on. mei mușterii toate aceste mărfuri cu prețuri convenabile. **Marele magazin Fischer, Arad.**

Ultima oră.

PRESSA VIENEZĂ ȘI COMLOTUL DIN BUCUREȘTI.

Viena. — Cu privire la complotul, despre care s'a vorbit în pressă, în contra bărbatilor politici din București, ziarul „Wiener Allgemeine Zeitung” publică un articol în care arată că acest complot nu poate fi decât opera dușmanilor Austro-Ungariei, cari vor să întărească România împotriva acestui monarhii.

Zarul vienez arată că nici situația politică, nici cea militară n'au putut inspira polițiel unguerești un asemenea atentat care este o nouă calomnie adusă monarhiei austro-ungare de către inamicii ei.

AUTORITĂȚILE BULGARE AU INTERZIS TRANSITUL DE CĂLĂTORI LA SALONIC, VENIND DIN BUGARIA.

București. — „L'Independance Roumaine”, oficiosul guvernului român publică următoarele:

După informațiile cari ne-au sosit din Sofia, autoritățile militare bulgare, au interzis de câteva zile să se ducă la Salonic prin via Adriatică, călătorilor venind din Bulgaria, ori numai în trecerea prin această țară.

Posibilitatea pe care o păstrasem de a comunica cu Salonicul prin această cale riscă să devie iluzorie.

FRANCEZII PRIN ITALIA VOR PORNI ÎN BALKANI.

Lugano. — Ziarele din Roma publică o știre semioficioasă după care 30,000 Francezi vor porni în curând spre Italia, și se vor imbarca la Brindisi pe vapoare de transport — de unde vor pleca pe câmpul de luptă balcanic.

SITUAȚIA ÎN PERSIA.

Teheran. — Se comunică că în urma înaintării trupelor rusești membrii comitetului guvernamental al orașului Kukn s'au retras spre Ispahan.

PROROGAREA PARLAMENTULUI ITALIAN.

Roma. — Parlamentul a fost prorogat până la 1 Martie 1916.

RECONSTITUIREA SCUPCINEI.

Lugano. — Guvernul sârb a invitat pe deputații sârbi refugiați acum în Scutari și Salonic să plece în Italia, unde, cu permisiunea guvernului italian, să poată reconstitui și redeschide Scupcina.

Scupcina își va ține ședințele în Bari sau Brindisi.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Mulțumită publică.

Subscrisa și pe această cale îmi exprim mulțumita mea băncii de asigurare „Transilvania” pentru rezolvarea grabnică și procedură culantă în solvirea sumei de 5000 cor., cu cât a fost asigurată fie ertat soțul meu, cu toate că asigurarea n'a fost numai de 9 luni încheiată.

Biharhosszuaszó, 1 Decembrie 1915.

Văd. Emilia Budai n. Selegian.

MULȚUMITĂ.

Tuturor rudeniilor, pretenilor și cunoșcuților noștri, cari din prujejul morții neuitatului nostru soț, tată etc.

Sigismund Budai, ne-au mângâiat cu grai viu sau în scris — pe calea aceasta le exprimăm mulțumitele noastre sincere.

Nădab, 24 Decembrie 1915.

Familia Budai.

